

ombudsman

veřejný ochránce práv

Vaše značka MCBS/2023/0194344/VACT
Sp. zn. 13007/2022/VOP/JCZ
Č. j. KVOP-2670/2024
Datum 22. ledna 2024

Vážený pan
Ing. arch. Vojtěch Menci
starosta
Úřad městské části Brno-střed
Dominikánská 264/2
601 69 Brno-střed

Vážený pane starosto,

navazuji na naši dosavadní vzájemnou korespondenci v záležitosti demolice historické vily na ulici Z, č. p. Y, pozemek parc. č. X, W a V v k. ú. Staré Brno, Brno (vila či stavba), a oznamuji Vám, že **jsem se po seznámení s vyjádřeními úřadů**, které mě informovaly o opatřeních přijatých k nápravě, **rozhodl své šetření ukončit**.

Pro přehlednost sdělení zde nyní shrnu průběh šetření s tím, že tento dopis budu strukturovat do tří bodů, v nichž postupně popíši své postupy a závěry, k nimž jsem dospěl. Dále zmíním stanoviska úřadů k mnou navrženým opatřením k nápravě a následovat bude závěrečné zhodnocení.

Postup a závěry šetření

Své šetření jsem zaměřil na činnost Úřadu městské části Brno-střed, odboru stavební úřad (stavební úřad Brno-střed), Magistrátu města Brna, odboru územního a stavebního řízení (stavební odbor magistrátu) a odboru památkové péče (odbor památkové péče magistrátu), a Ministerstva kultury (ministerstvo), a závěry z něj jsem formuloval ve **zprávě o šetření ze dne 24. 1. 2023**, koncipované podle § 18 zákona o veřejném ochránci práv¹, tj. se shledáním pochybení.

Konstatoval jsem, že selhal především stavební úřad Brno-střed, když ve své činnosti nezohlednil postupně se zhoršující stavebně-technický stav vily a nezabránil s využitím nástrojů stavebního zákona² jejímu chátrání a posléze bourání. Obdobně jako stavební úřad Brno-střed i nadřízený stavební odbor magistrátu pochybil, když v rámci výkonu dozorové (dohledové) činnosti nepřispěl svojí činností k včasnému uložení (prosazení) opatření ke zjednání nápravy stavebníkovi.

Dále pochybily i orgány státní památkové péče, a to včasným nevydáním závazných podkladových stanovisek dle zákona o státní památkové péči³ odborem památkové péče magistrátu, v případě ministerstva pak celkově nepřiměřenou délkou procesu prohlášení souboru vily a přilehlých zahrad za kulturní památku.

1 Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv.

2 Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

3 Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

Se shledanými nedostatky jsem seznámil vrcholné představitele jednotlivých úřadů a současně jsem je vyzval, aby se k mým zjištěním vyjádřili a informovali mě o opatřeních přijatých k nápravě.

Zejména stavební úřad Brno-střed následně formuloval určitá opatření k nápravě, nicméně jako celek jsem přijatá opatření k nápravě nepovažoval za dostatečná. Proto jsem vydal **závěrečné stanovisko ze dne 10. 10. 2023**, v němž jsem s odkazem na ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv navrhl tato opatření k nápravě:

Stavebnímu úřadu Brno-střed, aby přijal právní názor, že stavební práce spočívající v odstranění zdobných prvků fasády (štukové výzdoby), odstranění (sejmutí) krovů a střešní krytiny či provedení sond do nosných konstrukcí vodorovných a svislých nejsou udržovacími pracemi dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) stavebního zákona (které nevyžadují stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu).

Stavebnímu odboru magistrátu, aby v rámci metodického vedení instruoval podřízené stavební úřady k aplikaci ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) stavebního zákona ve smyslu popsaném v předchozím odstavci, a obdobně, aby je instruoval, že aplikace ustanovení § 177 stavebního zákona se, s výjimkou stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, týká výlučně postupů vlastníků staveb, stavebníků a stavebních úřadů pro situace živelních událostí a závažných havárií mimořádného rozsahu a specifického charakteru.

Odboru památkové péče magistrátu, aby v případech staveb, u nichž bylo zahájeno řízení o prohlášení kulturní památkou, v zájmu dobré správy poskytoval stavebnímu úřadu nezbytnou součinnost jako orgán památkové péče (vzájemné informování, účast na nařízené kontrolní prohlídce, návrh dalšího postupu v návaznosti na kontrolní zjištění, konzultace apod.).

Ministerstvu kultury, aby iniciovalo a dohodlo s Ministerstvem pro místní rozvoj společné metodické stanovisko k institutu předběžné ochrany staveb dle § 3 odst. 3 zákona o státní památkové péči (režim staveb, u nichž je v běhu proces prohlášení za kulturní památku).

Vyjádření úřadů k opatřením k nápravě

Jak mi **tajemník Úřadu městské části Brno-střed** v dopisu ze dne 13. 11. 2023⁴ sdělil, se závěry mého závěrečného stanoviska ve vztahu ke stavebnímu úřadu Brno-střed se ztotožňuje a navržené opatření k nápravě bude realizovat. K tomu uvedl, že ačkoli zastává odlišný právní názor, považuje za podstatné, že uvedené opatření směřuje k důslednější památkové ochraně, což považuje za žádoucí. Na nejbližší poradě s pracovníci stavebního úřadu jim proto písemnou formou uloží, aby se právním názorem týkajícím se aplikace ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) stavebního zákona řídily při své další práci.

Dále mě tajemník v dopisu ze dne 14. 12. 2023⁵ ujistil, že ctí zásadu součinnosti a dobré správy. S ohledem na to bude stavební úřad Brno-střed v zájmu dobré správy do budoucna

4 Č. j. MCBS/2023/0194344/VACT.

5 Č. j. MCBS/2023/0213258/PLEJ.

postupovat tak, že bude ministerstvo informovat o zamýšlených zásazích do staveb, u kterých probíhá řízení o jejich prohlášení za kulturní památku. Stavební úřad Brno-střed pak očekává vyjasnění problematiky v metodice, k jejímuž vypracování jsem dal podnět. Stavební úřad mě ubezpečil, že bude v obdobných případech taktéž do budoucna dbát na, pokud možno, intenzivní komunikaci se stavebníky.

Tajemník Magistrátu města Brna mi v dopisu ze dne 8. 11. 2023⁶ sdělil, že s obsahem závěrečného stanoviska a opatřeními k nápravě byli seznámeni vedoucí dotčených odborů územního a stavebního řízení a památkové péče magistrátu. K tomu tajemník poznamenal, že dne 1. 12. 2023 se uskuteční porada vedoucích stavebních úřadů, na které **stavební odbor magistrátu** všechny přítomné seznámí s mým šetřením včetně obsahu závěrečného stanoviska a bude je instruovat dle navržených opatření k nápravě.

Ve vztahu k činnosti **odboru památkové péče magistrátu** a mému požadavku na poskytování součinnosti mě tajemník magistrátu ubezpečil, že je to plně v souladu s dosavadní zavedenou správní praxí odboru, který dlouhodobě poskytuje stavebním úřadům ve městě Brně součinnost ve všech případech (nejen u staveb prohlašovaných za kulturní památku), a to jak formální (písemnou, účastí na kontrolních prohlídkách stavby), tak neformální (v podobě konzultací, sdělování názorů, poskytování odborných informací). Zesílené komunikační vazby mezi odborem a stavebním úřadem Brno-střed jsou pak dány již tím, že v jeho územní působnosti se nachází Městská památková rezervace Brno, část památkové zóny Brno i největší množství kulturních památek ve městě Brně.

Tajemník magistrátu mě také informoval, že pro případy prohlašování staveb za kulturní památku obdržel odbor památkové péče magistrátu od Ministerstva kultury i od instančně nadřízeného Krajského úřadu Jihomoravského kraje **instrukce, jak postupovat při vydávání závazného stanoviska, je-li posuzovaná stavba předmětem prohlašování za kulturní památku**. V takovém případě má vydat závazné stanovisko za posouzení právního stavu v okamžiku jeho vydání a současně požádat příslušný stavební úřad o přerušení správního řízení v souladu s ustanoveními § 57 a § 64 správního řádu⁷ a vyčkání s meritorním rozhodnutím do doby, než bude ministerstvem rozhodnuto o předběžné otázce, tj. o prohlášení věci za kulturní památku. Dle přesvědčení tajemníka uvedené instrukce povedou do budoucna k prohloubení informování stavebního úřadu o možném dopadu posuzovaného stavebního záměru na potenciální kulturně-historické hodnoty stavby.

Jak mi tajemník magistrátu v dopisu ze dne 11. 12. 2023⁸ dále sdělil, je si vědom skutečnosti, že v minulosti uplatňovaný postup, kdy proces vydávání závazného stanoviska býval přerušován z důvodu existence předběžné otázky (řízení o prohlášení stavby za kulturní památku), shledal soud jako nesprávný. Odbor památkové péče magistrátu od něj proto ustoupí, resp. v případě uplatnění požadavku na vydání závazného stanoviska vždy bez zbytečného odkladu závazné stanovisko vydá.

6 Č. j. MMB/0468411/2023.

7 Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

8 Č. j. MMB/530509/2023.

Konečně **ministr kultury** ve svém dopise ze dne 25. 11. 2023⁹ v první řadě ocenil můj důraz na dodržování vzájemné spolupráce jednotlivých správních orgánů a ctění takových postupů státní správy, při nichž jsou obecně respektovány platné zákony hájící veřejný zájem na ochraně rozmanitého a jedinečného kulturního dědictví České republiky. Ujistil, že orgány státní památkové péče jsou ke kooperaci s příslušnými stavebními úřady připraveny.

V souvislosti s požadavkem na společné metodické stanovisko Ministerstva kultury a Ministerstva pro místní rozvoj ve vztahu k předběžné ochraně staveb mi ministr sdělil, že **bude ve věci iniciovat společné setkání se zástupci Ministerstva pro místní rozvoj** a o výsledku meziresortního jednání mě bude následně informovat.

Závěrečné zhodnocení

Z šetření vyplynulo, že úřady **akceptovaly opatření k nápravě a přistoupily ke konkrétním mnou navrženým postupům.**

Uvítal jsem zejména informaci ministra kultury o iniciování jednání o společné metodice k institutu předběžné ochrany staveb dle § 3 odst. 3 zákona o státní památkové péči (režim staveb, u nichž je v běhu proces prohlášení za kulturní památku). Vydání metodiky považuji za důležité, proto jsem ministra kultury požádal, aby mě o výsledku jednání se zástupci Ministerstva pro místní rozvoj informoval.

V kontextu chystaných změn týkajících se právní úpravy (nový stavební zákon č. 283/2021 Sb. a předpisy související) i výkonu státní stavební správy na území města Brna **kvituji také ujištění obou tajemníků o respektování zásad součinnosti včetně důrazu** kladeného jimi na **zájmy památkové péče** v městě Brně. Postupy stavebního úřadu Brno-střed a odboru památkové péče magistrátu vedu nadále v patrnosti vzhledem k probíhajícímu šetření stavebních prací provedených na památkově cenném objektu Jiráskova 8 v Brně.

Vážený pane starosto, na základě shora uvedených skutečností Vás informuji, že ve smyslu § 20 zákona o veřejném ochránci práv své **šetření uzavírám**. Očekávám, že úřady budou postupovat tak, jak mi avizovaly, a rovněž napříště plně zohlední závěry, ke kterým jsem v rámci svého šetření dospěl. Prostor pro svoji další intervenci nyní nespátřuji, hodlám nicméně se zřetelem k očekávaným změnám celkový vývoj problematiky z pozice ochránce sledovat.

S tímto závěrečným hodnocením seznámím samostatnými dopisy rovněž primátorku města Brna a ministra kultury.

Děkuji za Vaši součinnost a jsem s pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

9 Č. j. MK 67294/2023 OPP.